

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 4. De Mutuo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

ff. de pactis. Item quanti sua interest, non est tutum esse cum re precario data, ab eo tempore, quo petivit fructus consequitur, quodque ex re natum erit. *l. cita. Interdictum l. habet ff. de precar.* Nam qualis data fuit, restituenda res est cum iuribus suis *l. Quasi sum §. Ex hoc ff. b. 1.* Expetitur etiam post annum, & qui dedit precarium, & hæres illius. *§. Ex hoc interd. Et §. seq. de Precar.* idque tum contra accipientem, tum illius hæredes, sive habere dolo desierit. Neque hæredi licet usum capere, ut paulò ante indicavi. *Mol. & Az. lo. cit. Tholos. l. 23. c. 2. num. 13. Iason in tit. de action. §. sequens num. 20. & seq. Oldendorp. Classe 4. Act. 16. Cuiacius l. 5. observat. cap. 20. V. Vesenbec l. 43 ff. tit. 26. & C. tit. 8. & 9. Cepola Tract. de servit. Urb. c. 79. num. 9 & sequ. Az. in sum l. 8. §. 9. Fillius Tract. 34. c. 9. num. 204. Escobar. Tract. 3. Exam. 2. c. 5.*

§. IV.

De Mutuo.

I. Mutuum est Contractus, quo quis alteri tradit rem suam ad usum, ut statim fiat accipientis, & restituat postea tantum eiusdem rationis, & qualitatis. *l. 2. ff. Si certum petatur. l. 1. §. Mutui autem ff. de act. & obligationib.* Dicitur Primò Contractus, Neque enim de mutuo materialiter seu objectivè sumpto agimus, 2. quo quis tradit rem suam, quia re ipsa perficitur, non secus, ac Depositum, Commodatum, & Precarium. Res autem ponderi, numero, vel mensura constare debet. Numerum intellige in rebus quæ functionem recipiunt. Mensuram, quæ res liquidas vel aridas capit, non qua rerum magnitudines & locorum intervalla me-

timur. *Az. 3. l. 7. t. 4. Fachinans l. 2. c. 49. 3. ad usum,* in quo cum Commodato, & Precario, convenit, 4. ut statim fiat accipientis, quia, quod in prædictis non fit, rei dominium in accipientem transferatur. 5. & restituat postea tantum eiusdem rationis & qualitatis. Nam si statim restitutas, permutatio erit. Eiusdem rationis seu speciei, & valoris seu pretii reddendum, intellige, per se, & regulariter. Nam per accidens evenire potest, ut eadem numero res restituatur, si fortè propter temporis defectum eam qui accepit, abluere non potuit. *l. 3. ff. Si certum petatur. Bart. & DD. in l. 1. ff. Si certum petatur. Tholos. l. 22. c. 2. Schneidewin. l. 3. Institut. 11. 15. Gomez Tom. 2. c. 6. V. Vesenbec. l. 12. tit. 9. num. 9. Taurer. D. 4. Q. 7. Dub. 3. Alciati. l. 2. Paradox. c. 2.*

11. Quinque modis dividitur. In naturale, & Civile. Naturale, cum re ipsa tibi pecuniam meam, aut simile quid numero. Civile vel est simpliciter tale, vel est civile, cui ipsa natura suffragatur. Simpliciter civile. Sola Iuris civilis potestate vim habet, ut si filiusfam. ex peculio profectio dederit mutuum pecuniam, fictione iuris Pater dedisse censetur, cui idem reddere debes, non filio. Item, si deposui apud te 100. aureos, cum permissione usus, Iuris fictione censeor numerasse & dedisse 100. mutuum. Mutuum civile, cui natura suffragatur, est, quando quis promittit alteri per stipulationem dare mutuum pecuniam, & stipulationem ipsam statim consequitur numeratio, vel proxime præcessit. *l. Si ita stipulatus fuero ff. de verb. oblig. Stipulationem enim Ius civile introduxit: at natura ipsam numerationem, ratione materiæ aliud mutuum constituit.*

numero, uti pecunia, vel in pondere, aut in modo est in massa auri, vel in mensura, quale quid est. Vinum, oleum, & similia. 3. Ratione temporis aliud datur ad certum tempus, aliud ad incertum, licet non perpetuum, ut si dem mutuo pecuniam, quam possis Musicam, vel arithmeticam perdiscere. Mutuo ad certum tempus pactum addi potest non solventi, & de luero cessante caveri. *Soto l. 6. q. 1. art. 2. Gaill l. 2. obs. 5. n. 4.* 4. Ratione personae aut datur solui ad utilitatem, & commodum eius, qui accipit, aut illius, qui dat, aut utriusque causa. 5. Ratione modi, aliud est mutuum expressum, aliud tacitum. Expressum erit, si ex gr. tibi dem 3. utras vini. Tacitum in aliis Contractibus virtute continetur, puta, in emptione, & venditione. Vendis Cato merces creditu, perinde est, ac si illatum pretium mutuo dedisses. Denique secundum *Navarr. c. 17. n. 106.* aliud est verum, aliud velatum, aut palliatum. *Caiet. de Jurac. 3. Az. 3. l. 7. de Mutuo. c. 2. Navar. in c. 1. 14. nu. 4. Tuschus Concl. 441. Silv. F. Mutuum. Less. c. 20. D. 1. & 2. Escob. Tr. 3. Ex. 2. c. 6. Fill. Tr. 34. c. 10.*

III. Mutuari posse, qui bonorum suorum liberam administrationem habent, vel legibus non prohibentur, extra controversiam est. De servis, Procuratoribus, & filiofam. ambigitur. Ac primò quidem servum, cui dominus administrationem peculii sui commisit, dare & accipere mutuum posse, patet ex *l. si rogasti. Si fugitivus ff. de reb. cred.* ita ut totum ius domino acquiratur. *l. nec servus. ff. de peculio.* Contra Procurator Generalis mutuum dare absque speciali mandato non potest. *l. Procurator 63. ff. de procuratorib.* Filiusfam. si absque consensu Patris accipit

mutuum, idque consumpsit ita, ut inde ditior non evaserit neutro in foro ad restitutionem teneretur, sed opponere potest *S. C. Macedonianum*, quo fœneratores privantur omni iure ad reperendam pecuniam mutuo datam, & Dominiu transcribitur illis, qui acceperunt. *V. Wesenbec. l. 14. Digest. 12. 6. Mol. Disp. 201. Gomez. l. 2. c. 6. n. 2. Less. c. 20. D. 2. Saub. l. 7. Mer. c. 31. n. 22. Laym. l. Tr. 4. c. 15. n. 5.* ubi requirit in mutuantem culpam aliquam, ut praedicta poenae locus sit, quemadmodum. *Abb. quoque in c. Quia plerisque de immun. eccl. n. 26. notavit. Fachinans. l. 2. c. 62. Trentler. Disp. 20. n. 7.*

Dixi. Si consumpsit, nec ditior inde evasit. Nam si vel ipse, vel ipsius pater rebus suis incrementum inde fecerunt ad restitutionem iure naturali tenentur: quicquid in contrarium leges civiles constituunt. *l. sed si ff. de S. C. Maced.* Praeterea in sequentibus casibus citatum S. C. non habet locum.

1. Si filiofam. quo tempore mutuo pecuniam sumit, miles est. *Lult. C. eod.* Tunc enim praesumitur in usus necessarios petere, & impendere.

2. Si peculium castrense habeat, vel peculii adventitii administrationem, & usum fructum cum patris sui consensu.

3. Si accipiat iussu patris, aut consensu expresso vel tacito, quia nimirum cum sciret, non contradixit: aut si postea contractum approbarit, verbo, aut facto, quia V. g. partem debiti soluit. *l. tamen si ff. eod. & l. ult. C. eod.*

4. Si Publicè sui iuris esse videatur, vel patremfam. se esse dicat, eique iustam causam credendi mutuator habeat. *l. 3. §. pen. ff. eod.*

5. Si pro alio, qui sui iuris est, & mutuum capit, fideiussit, nisi in fraudem S. C. Macedoniani factum fuerit.

6. Si pecunia mutuo accepta in rem patris versa sit. *l. Item si. §. proinde ff. eod. de quo sufficienter constare debet.*

7. Si Pater, aut alius filium negotiatio ni suæ præposuit. Censetur enim tunc facultatem dedisse mutuandi, nisi de contraria voluntate ex aliis indiciis constet. *l. et. Item si.*

8. Denique si filiosam legationis, vel studiorum causa absentis ad necessarios sumptus pecunia credita fuerit: modò præscriptos limites non excesserit. *l. Macedoniani. C. eod. Quod etiam de regularibus dicendum, qui in Academicis, & gymnasiis student. His enim cum necessaria pecunia sit, nihil interest, à Prælato suo, an alio ipsius loco interim accipiant, dummodò fraus, & collusio absit. Gomez. l. 2. c. 6. num. 2. Azor. 3. l. 7. c. 3. hoc tit. Mol. Disp. 301. VVesembec. l. 14. ff. Tit. 6. Lessic. 20. Dub. 2. num. 10. Laym. l. 3. Tr. 4. c. 15. n. 4. Card. Lugo Disp. 25. Sect. 1. num. 3. Trevit. Disp. 20. n. 8.*

IV. Hisce diæis non obstat, quod Covarr. in c. Quamvis pactum p. 2. §. 3. num. 6. & Rebell. Par. 2. l. 8. p. 8. Sect. 2. movet. Per S. C. Macedon. non nisi actionem in foro externo negari fœneratoribus: obligationem verò naturalem manere, adeoque in conscientia obligatos esse ad restituendum, quod mutuo acceperunt. Non obstat, dico. Tametsi enim eiusmodi contractus, ut minorum quoque, non omninò invalidi sint, & obligationem naturalem pariant; claudicant tamè propter contractus iuris dispositionem, secundum quâ re-

pellere a forè à petitione sua possunt, & negare solutionem etiam in conscientia eò quòd Magistratus odio fraudis, & aliorum malorum fœneratores dominio pecuniæ in mutuum datæ privavit. Si tamen filiosam, quisquam iuri suo renunciarit, & iuramento promiserit solutionem, servare tenetur secundum Reg. alibi traditâ. Quia absque dispendio salutis animæ hoc servare potest. *Azor lo. cit. Schneidev. l. 3. Inst. re. 11. de acquis. per arrogat. imola in c. cum contingit. de sur. VVesembec. l. 12. ff. 11. 1. Corn. in Auth. Sacramenta puber.*

V. Quando pro ecclesia, aut loco quicunque pio datum est mutuum, non Prælato & Capitulo simul, sed alteri personæ, de quæ usu illius, & necessitate dubiù oritur, mutuanti incumbit probare; pecuniâ autem se mutuo traditam in ecclesiæ, alteriusve Pii loci utilitatem conversam esse. *l. Civitas ff. si cerium petatur. Auth. Hecius porrectum. C. de sacros. eccles. l. 1. C. de solut. Covarr. l. 2. Var. c. 17. Az. l. cit. Q. 6. Mascard. de probat. Concl. 1165. n. 3. Barb. in Præcmiss. ad c. Quod quibusd. de fideiuss. & Palao Tr. 32. Disp. 4. pun. 5. Nihilominus actio datur mutuatori adversus eum, qui nomine ecclesiæ mutuum, petivit, & accepit, qui etiam cogi potest, ad præstandum interesse; & damna, quæ ex tali mutuo exorta sunt. V. Oldendorp. Classe 4. Actio. 17. ubi Actionis præfæctæ naturam, & conditionem exactè declarat.*

VI. Mutuum dans duas obligationes contrahit *Prima est*, rei quam dedit, vitiosæ damna compensare tenetur, nisi per ignorantiam excusetur, quia bono, & æquo non convenit (ut Pomponius ait *l. iure ff. de iure dot.*) aut lucrari aliquem cù damno alterius, aut damnum sentire per alter-

zios lucrum: quod fieret, si pro vitiosa non vitiosam rem mutuans reciperet. Quod si mutuarius sciens nummos esse falsos, sine contradictione accepit, veros reddere tenetur, quia tunc veros accepisse praesumitur. *l. Damnum ff. de contrab. emp. Secunda obligatio est*, non repetendi mutuum ante usum illius completum, vel ante tempus constitutum, nisi pari necessitate prematur, aut aequale damnum metuat. Alias mutui quis usus, quae utilitas. In dubio Iudex arbitrabitur, & decideret, quando reddi debeat. *Bart. & Bald. in l. si parum de verb. oblig. Panorm. in c. Precarium. num. 2. de precariis. Menoch. de arbitr. l. 2. Casu. 22. Tiraguel. in l. si unquam. c. de revoc. donat. Mol. Disp. 259. Reginald. l. 25. Tr. 2. num. 174. Card. Lugo. Disp. 25. Sect. 1. num. 1.* Eidem competit actio, quae vocatur condictio certi specialis, qua repetitur, quod mutuo dedimus. *V. Kling l. 3. Inst. ff. 15. Oldendorp. l. cit.*

VII. Mutuarius tenetur, rem mutuo acceptam constituto tempore reddere, alias damna compensabit, ut supra. *l. 2. num. 3. 2.* tenetur reddere in eadem specie: pecuniam pro pecunia, frumentum pro frumento, vinum pro vino &c. in aliis omnibus. *3.* in eadem quantitate: quantitas autem frumenti, vini, & similitum mensura est. Mutato pondere, aut mensura, reddet in ea, qua accepit. *4.* in eadem qualitate, seu bonitate. Accipisti vinum integrum non acetosum, non marcidum, redde, iisdem notis commendatum. Si vero acetosum mutuator dedit, & incorruptum exigit, usurarius est. Denique in omni eventu, etiam quando calu pecussit, restituendum mutuum est,

quia dominium illius apud mutuatarium est. *l. Incendium. C. si certum petatur. §. Item cui res instir. Quib. mo. re contrah. obligatio. Fachinus l. 2. c. 51. Reginald. l. cita. Foll. Tr. 34. c. 10. n. 228.*

VIII. Tamen si mutuum acceptum etiam publica Scriptura confessus fueris, exceptionem non numeratae pecuniae obtendere potes. *§. unico. Inst. de luerar. oblig. l. si ex cautione. l. asseveratio. l. in Contractib. C. de non numer. pec.* Datur autem biennium a die talis confessionis numerandum, quod liceat opponere. Et elapso & neglecto, incumbit mutuatio probare pecuniam exhibitam non fuisse. *Mol. Disp. 301. Cynus in l. in contractib. C. de non numer. pec. & alii ap. Gomez. To. 11. c. 6. Card. Lugo. cit. n. 5.* Similis exceptio intra 30. dies competit creditoribus in quocunque debito, si opponant spe illius recuperandi maturius tradidisse apertiam. *l. in Contractib. C. de non numer. pecun. Laym l. 1. Tr. 4. c. 15. ci. fin. De certi condictione ex Mutuo, quae reipersecutoria est, ut damnatus soluat tantundem, id est, rem eiusdem generis, & qualitatis. V. Oldendorp. C. l. 4. Act. 17.*

§. IV.

De Usura.

VUsura Mutui corruptela, seu Vitium materialiter sumpta est res, quae ultra sortem petitur & accipitur, vel si maioris, lucrum ex Mutuo principaliter intentum. Formaliter Voluntas capiendi tale lucrum, aut Contractus usuraria voluntate initus. *Anton. Par. 2. c. 7. §. 1.* Iure naturali profano, & sacro prohiberi, notius est, quàm ut declarem. *12. q. 3. & 4. Decretal. h. 1. & in 6. & Clement. l. Improg.*